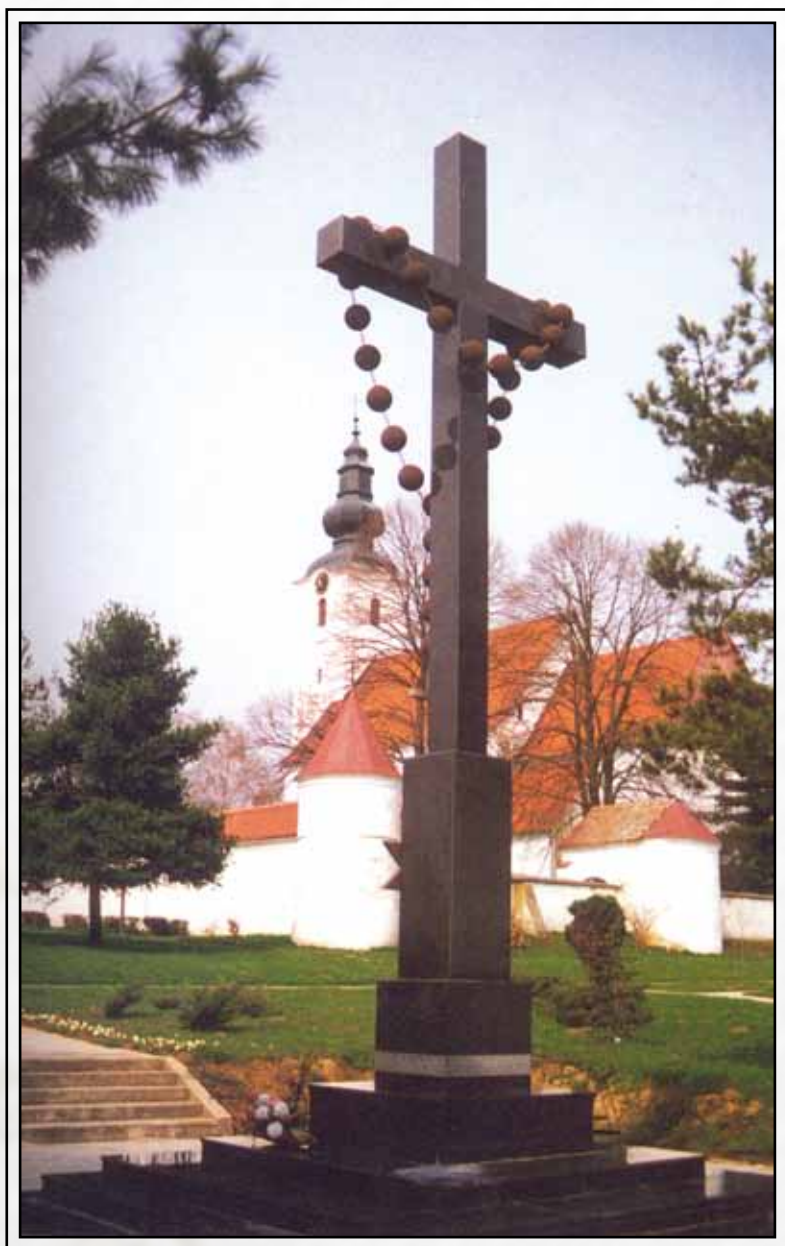

Spomen-križ s krunicom

KUTINA
1993.-2013.

MIR I SPOMEN POGINULIMA ZA HRVATSKU

(natpis sa Spomen-križa s krunicom u Kutini)

Spomenik je sjećanje na osobu ili povijesni događaj. Kutinski, svečano otkriven 30. listopada 1993. godine na ulazu u Gradsko groblje, javnosti poznat kao Spomen-križ s krunicom – jedinstveno je sjećanje. Ostvaren je po ideji poznatog likovnog umjetnika Miroslava Šuteja. Zahvala je uz cvijeće i odsjaj svijeća prešućivanim žrtvama Drugog svjetskog rata i poraća i onima čija je žrtva u Domovinskom ratu ostvarila stoljetni san samostalne i slobodne Hrvatske. Ideju za podizanje dalo je i izgradnju vodilo Društvo ratnih veterana Hrvatski domobran Kutina – Popovača na čelu s neobično agilnim predsjednikom Josipom Bielickim. Zapis uz izložbu koju uz 20. obljetnicu podizanja spomenika priređuje **Udruga ratnih veterana Hrvatski domobran, Ogranak Kutina**, uz trajni spomen na žrtve tek je skromna zahvala i onima koji ih nisu zaboravili.

Kutina, 30. listopada 2013. godine

KATAST. OPĆINA

KUTINA

BROJ LISTA KATAST. PLANA

101

PRIJAVNI LIST BROJ

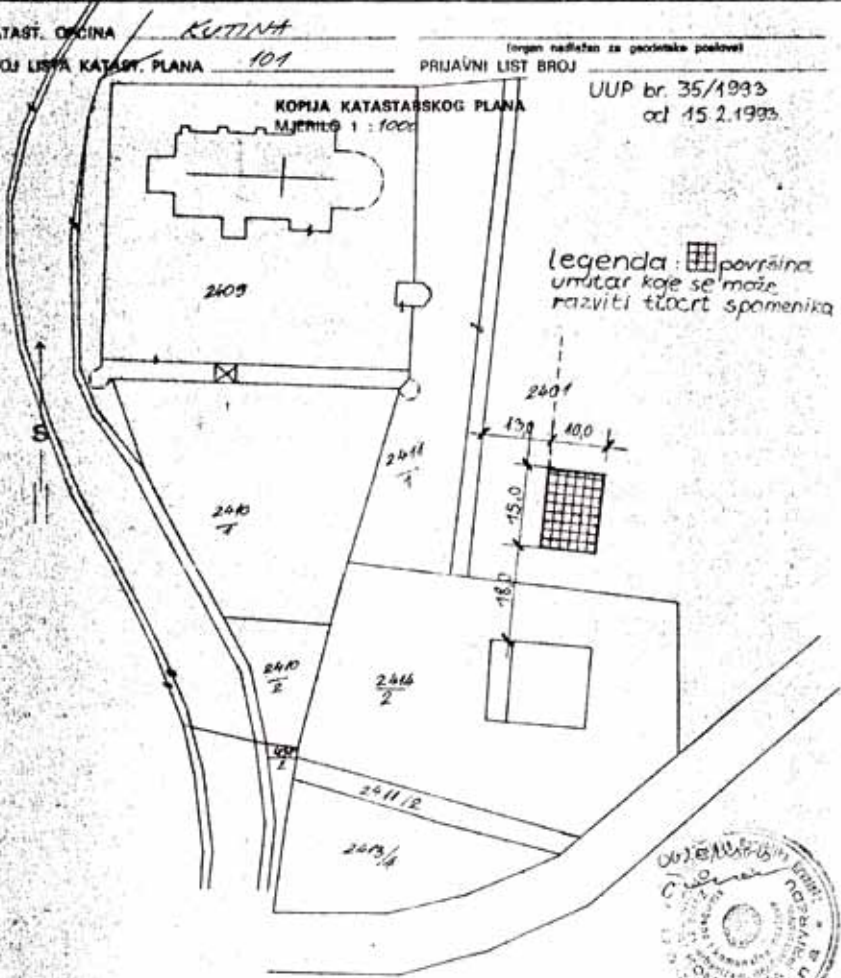
(ovjeren nadležan za geodetske poslove)

UUP br. 35/1993

od 15.2.1993.

KOPIJA KATASTRASKOG PLANA

Mjerna 1 : 1000

legenda: površina
umetak koje se može
razviti tlocrt spomenika

u Kutini, 10. veljače 1993.

Pripremao:

J. Jurić

(potpis ovjerenice osobe)

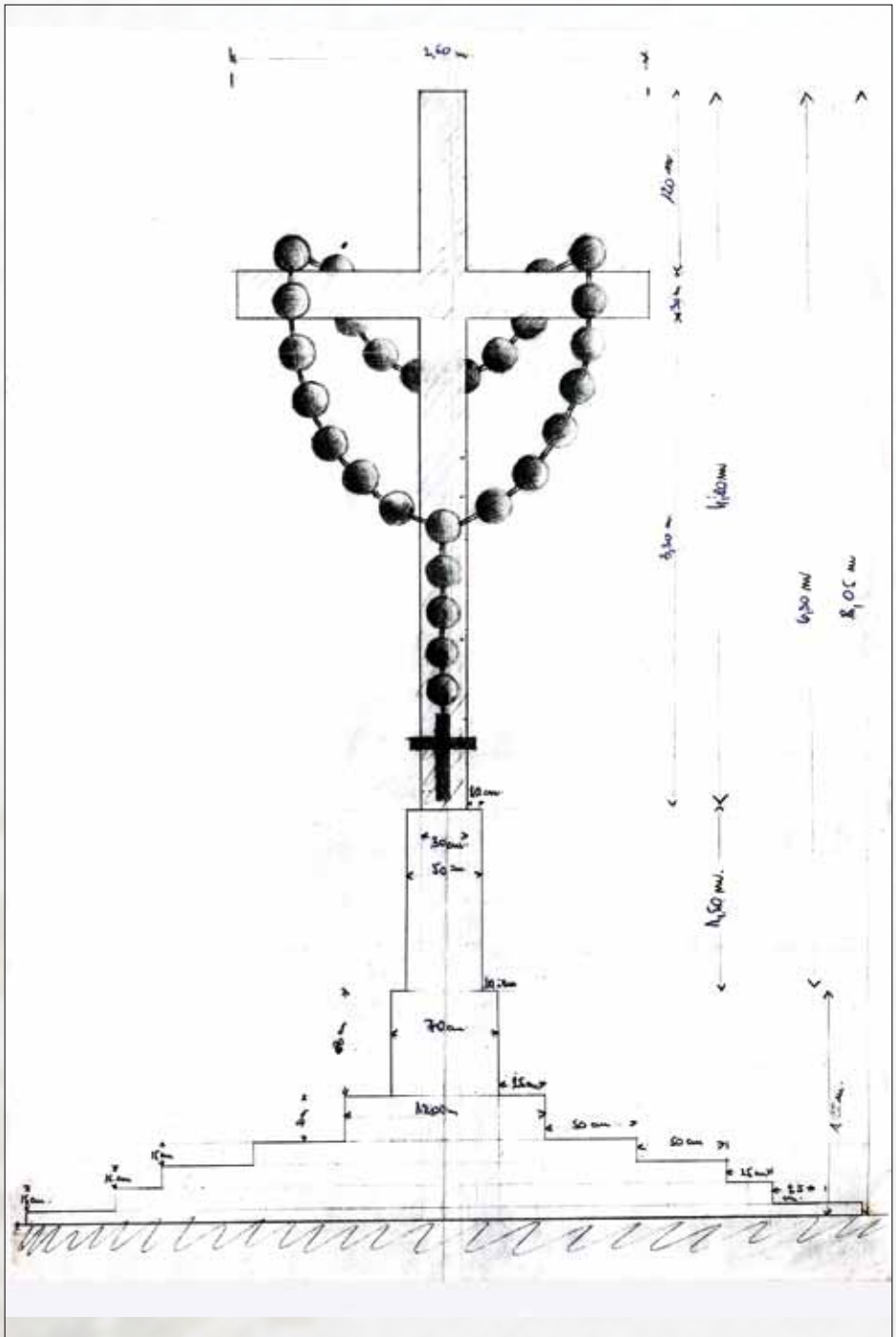

Vršitelj poslova: Zdravko...
 Ovlaštenje: 87.274.28

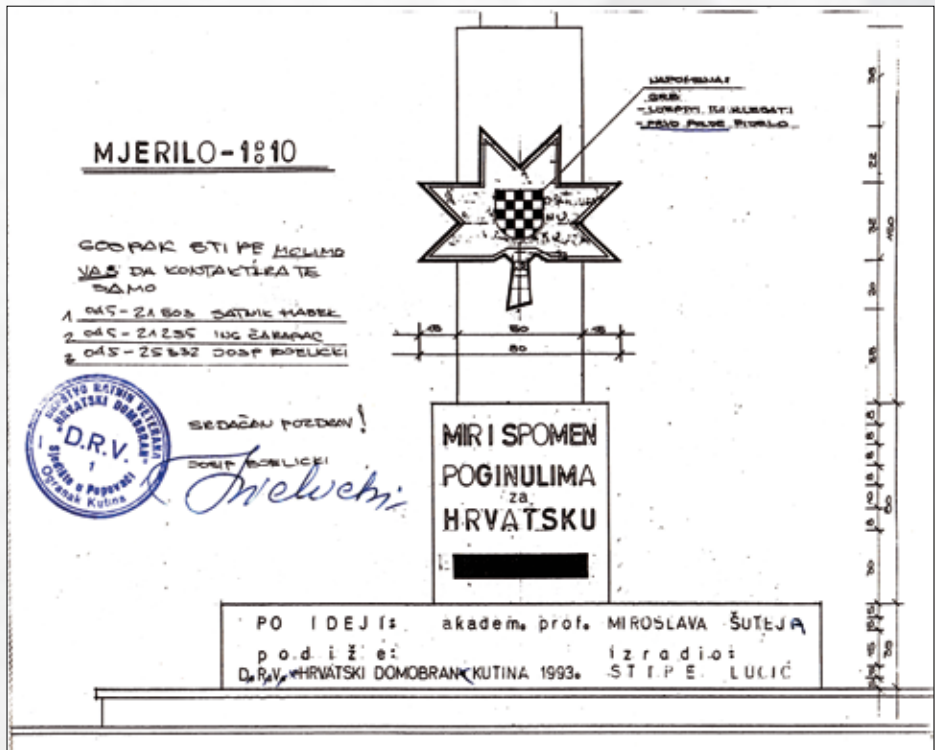
OD IDEJE DO NACRTA

U Domu kulture u Popovači 29. ožujka 1992. godine utemeljeno je Društvo ratnih veterana Hrvatski domobran Općine Kutina (današnje područje gradova Kutine i Popovače te općine Velika Ludina). Brojilo je 580 članova. Već iduće godine zanosom svog utemeljitelja i prvog predsjednika Josipa Bielickog, domobranskog časnika i sudionika Križnog puta, prihvatilo je zahtjevan program podizanja prvog spomenika, pola stoljeća prešućivanim brojnim domobranima Kutine i okolice u Drugom svjetskom ratu i poraću. Spomen-križ s krunicom na kutinskom Gradskom groblju posebno svečano otkriven je 30. listopada 1993. godine. Vrijeme je to u očuvanju demokratski 1990. stvorene samostalne hrvatske države, ali agresorski napadnute, dijelom okupirane, prisiljene braniti se u Domovinskom ratu. Projekt stoga nosi obilježje i na njegove žrtve. U podizanju aktivno sudjeluje, kako u pismohrani Društva Hrvatski domobran stoji – i nekolicina hrvatskih branitelja.

Nije bilo lako i jednostavno u ratnim okolnostima i u nepovoljnim gospodarskim uvjetima odgovoriti na brojne zahtjeve: od lokacije do umjetničke vizije i tehničke i graditeljske izvedbe. No nevjerojatno brzo projekt prema utvrđenoj dinamici, bez pomaka rokova ostvaruje se spomenutog 30. listopada 1993. godine, uoči Svih svetih i na drugu obljetnicu zračnog napada tzv. JNA na Kutinu. Sačuvana dokumentacija upućuje na brojne radnje koje je projekt tražio: od prikupljenih materijalnih sredstava do osobnih pisama, primjerice Josipa Bielickog (10. veljače 1993. godine), očito više nego poznaniku (obraća mu se sa *ti*), likovnom umjetniku Miroslavu Šuteju. Traži savjet za sadržaj, oblik i materijal spomenika, s naznakom da će „pored domobranskog križa biti i ploča s natpisom...„

Kao građanin Kutine od 1966.-1978. godine, Miroslav Šutej darivajući idejno rješenje – rado se odazvao. Mnogi dokumenti u to vrijeme kada je računalo tek bilo u najavi, pisani su rukom, a manji broj pisaćim strojem. U komunikaciji oslonac – i to najčešće – bio je osobni telefonski broj predsjednika, na čijoj je adresi Gustava Barona 25, 41 320 Kutina (tel. 045 25332) bilo i sjedište Hrvatskog domobrana. Urbanističko tehnički uvjeti Skupštine općine Kutina koje je izradio Ivan Čarapar, ing. građ., a potpisao Zdravko Matijaš, dipl. ing. stroj., donijeti su 15. veljače 1993. godine i upućuju da će se obilježje križ postaviti na dijelu k. č. br. 2402 i 2414/2 sjeverno od građevine postojeće mrtvačnice te sa južne strane u novo groblje.

DO VELEBNOG KRIŽA S KRUNICOM

Da bi se prostor ispunio sadržajem trebalo je prije svega osigurati financijska sredstva, a što je donacijama i ostvareno i uplaćeno na otvoreni račun PBZ-a. Riječ je o više uslužnih tvrtki: Agromont Ivanić-Grad (betonski radovi), IGM Moslavinakamen Kutina, Ljevaonice umjetnina „Ujević“ Zagreb. Posljednja isplata prema Klesarstvu Stipe Lucića, Samobor obavljena je 24. studenoga 1993. godine. Time je zapravo i projekt, poštujući i financijsku dinamiku, za što postoji valjana dokumentacija, okončan. Dakako, bilo je i niz donatorskih radova. Sveukupnim naporom spomenik je postao značajan, ne samo komemorativnim sadržajem na kutinskom kulturnom obzorju. Projekt je uz svoju velebnost dao i nove stvaralačke vrijednosti. Sigurno jedna od njih je i krunica i kako korespondencija upućuje – uradak je kutinske Tehničke škole. Posebnost je i zahvala donatorima iskazana skulpturom „Izvlačenje ranjenika“, kutinskog internista dr. Vladimira Mičetića, dragovoljca Domovinskog rata, zapovjednika saniteta 56. kutinske samostalne bojne. Uz Zamolbu upućenu donatorima 28. rujna 1993. godine, piše: autor dodjelom skulpture odriče se autorskih prava u korist izgradnje spomenika. U tekstu stoji, iako je riječ o neprofesionalnom stvaraocu, umjetnička vrijednost skulpture daleko je veća od postupka lijevanja, a koji je jedino predstavljao trošak njezine izrade. Sam tijek izgradnje prate fotografije pohranjene kod obitelji Bielicki.

O AUTORU, LIKOVNOSTI I PROSTORNOJ DIMENZIJI

Na likovnu dimenziju i idejnost spomenika upućuje povjesničar umjetnosti Mladen Mitar, kustos Galerije Muzeja Moslavine, inače i autor postava djela Miroslava Šuteja, a osobito prikaza umjetnikova stvaralaštva za njegova života u Kutini.

Miroslav Šutej (1936. – 2005.)

Šezdesetih godina prošlog stoljeća Šutej napušta štafelajno slikarstvo i započinje eksperimente sa plohom. Rotira crno-bijele geometrijske forme stvarajući nemirnu, bogato ritmizirajuću kompoziciju i vizualne efekte. Negira dvodimenzionalnu plohu i ulazi u trodimenzionalnost. S vremenom preko kolaža dolazi do slike objekta. Kreira maštovite mobilne grafike koje provociraju promatrača da i sam pokuša pomicanjem krakova stvarati nove kompozicije – nove vizualne efekte. Sudionik je 1968. godine Venecijanskog bijenala, jedne od najznačajnijih smotri moderne umjetnosti u svijetu. Gradi pomične (slike objekte) živo obojene skulpture u drvu i drugim materijalima. Sredinom 70-ih poticaj nalazi u šarolikosti narodne umjetnosti. Ludički element i eksperiment provlače se cijelim njegovim opusom. Njegova djela nalaze se u najznačajnijim svjetskim muzejima i galerijama. Brojne su izložbe u zemlji i inozemstvu u kojima se predstavio kao najznačajniji moderni hrvatski i svjetski umjetnik, koji je baš u vrijeme tih uspjeha dvanaest godina boravio i stvarao u Kutini.

KRIŽ SA KRUNICOM

Na ulazu u kutinsko gradsko groblje s desne strane, na dobro odabranoj poziciji, smješten je monumentalni križ u znak sjećanja na sve žrtve poginule u ratovima za slobodnu domovinu Hrvatsku. Stepeničasto postolje od tamnosivog mramora na kojem se

ponosno uzdiže križ na kojem se nalazi obješena smeđa krunica od postojanog plastičnog materijala, a podno nje list sa hrvatskim grbom i dolje niže hrvatski pleter, značajna su obilježja našeg naroda. Na križu – tom vječnom simbolu nade – je krunica koja je u posljednjem Domovinskom ratu snažno podgrijavala nadu u život slobodne Hrvatske. Gotovo svaki vojnik oko vrata je nosio krunicu. Neizostavna insignija na prsima hrvatskog vojnika inspirirala je Miroslava Šuteja da križu doda još jedno simboličko značenje. U kompoziciji geometrijskih oblika dogodio se kontrapunkt kvadra i kugle, ta poetika geometrijskih oblika imanentna za Šutejevo umjetničko djelo. Pogled na križ sa pozadinom dragog nam moslavačkog krajolika čini nerazdvojivo jedinstvo i doimlje se kao da je oduvijek tu. Poslije historicističkog Boleovog križa nadomak crkvi sv. Marije Snježne, evo tu je još jedan govor o svome vremenu – križ Domovinskog rata.

SVEČANI TRENUTCI OTKRIVANJA SPOMENIKA

Uz 30. listopada 1993. godine više od riječi govore fotografije. Komentar je gotovo suvišan. Spomenik odiše pobožnošću i kao da govori u ime svih znanih i neznanih koji su stoljećima branili svoju Hrvatsku. Hvalu i spomen onima koji su bili na straži domovine i upravo u ovom kraju predziđa kršćanstva, izgovorio je kutinski župnik monsinjor Željko Slonjšak misom zadušnicom u prepunoj crkvi sv. Marije Snježne. Uz zvukove domobranske glazbe, procesija se uputila do križa gdje je odsvirana himna i ispaljen svečani plotun. Josip Bielicki zahvalio se toplim govorom svima koji su pomogli izgradnji spomenika. Zapovjednik Hrvatskog domobranstva u Domovinskom ratu general Zvonimir Červenko potom je rekao: «Hrvatska povijest puna je ratova i borbi za slobodu. Hrvatska je i danas u ratu. Za domovinu u istom su rovu djeca i unuci domobrana, ustaša i partizana. Nemojmo dopustiti da se svađaju oko toga gdje su se borili njihovi predci. Svi koji su pali za Hrvatsku zaslužuju spomen.» General Červenko podsjetio je da se i danas 26 000 hrvatskih domobrana nalazi na tisućukilometarskoj bojišnici te su značajan stožer hrvatske obrane. U ime Hrvatskog sabora dojmljive su bile riječi zastupnice Gordane Turić. Podsjetila je da je hrvatska povijest ispisana križevima, simbolom vjere, života i smrti. »Neka ovo budu posljednji križevi koje podižemo junacima koji nisu mogli podnijeti ropstva«, rekla je. Čin otkrivanja povjeren je udovici hrvatskog branitelja u ovom ratu Ljubici Odak i Ivanu Čičku, tada jednom od najstarijih domobrana u Kutini. Pokazalo se – u ljubavi i žrtvi za domovinu nema generacijske razlike.

UZ RIJEČI ZAHVALE

U dvorani Privredne banke Zagreb (PJ Kutina) prije svečanog otkrivanja spomenika okupili su se uzvanici i brojni sponzori. Uz prigodne riječi zahvale na dar onima koji su dali nesebičnu potporu projektu uručena je skulptura „Izvlačenje ranjenika“, rad Vladimira Mičetića. Među prvima je od predsjednika Odbora za izgradnju Josipa Bielickog u ime Grada Kutine zahvalu primio gradonačelnik Vladimir Rupčić. Križ će biti utkan u umjetničku razglednicu Kutine, ponosno je naglasio, označivši ga spomenom na prošlost, podrškom generaciji današnjih branitelja, a posebno porukom za budućnost. U ime Hrvatskog domobranstva iz Domovinskog rata u nazočnosti autora skulpture zaslužnima je zahvalio i čestitao Dragutin Habek. Ovaj trenutak posebno nas veže uz one koji su prije 125 godina prihvatili hrvatsku riječ – domobran, spomenuo je u pozdravnoj riječi predsjednik Društva HRVATSKI DOMOBRAN Vladimir Šklopan. Podsjetio je što je značilo i što danas znači biti domobran, u odnosu prema domovini i kulturi unutar najdomoljubnijih hrvatskih postrojbi kojima je svojim jezikom zapovijedalo 250 generala.

I najmlađi kreću prema spomeniku

Sudionici i članovi kutinskog ogranka Udruge Hrvatski domobran

*O žrtvama riječ predsjednika
Udruge Željka Sekalca*

*Počast žrtvama uoči 20. obljetnice spomenika na Dan neovisnosti RH,
8. listopada 2013. godine, uz blagoslov župnika Dragutina Papića
i zahvalu kutinskog gradonačelnika Andrije Rudića*

SPOMEN-OBILJEŽJA POSLIJE 1993. GODINE
(u zajedništvu mjesnih odbora i Udruge Hrvatski domobran)

Katoličke Čaire

Turski Stol

Ilova

Repušnica

Kletište

Kutinska Slatina

Potpору tiskanju publikacije i jubileju dali su:

Sisačko-moslavačka županija

Grad Kutina

Grad Popovača

Selk d.d., Kutina

Croatia osiguranje d.d., Kutina

Lonia d.d., Kutina

Župa sv. Marije Snježne Kutina

Župa sv. Nikole Tavelića Repušnica

Željko Slonjšak

Dragutin Toplak

Tomislav Vučur

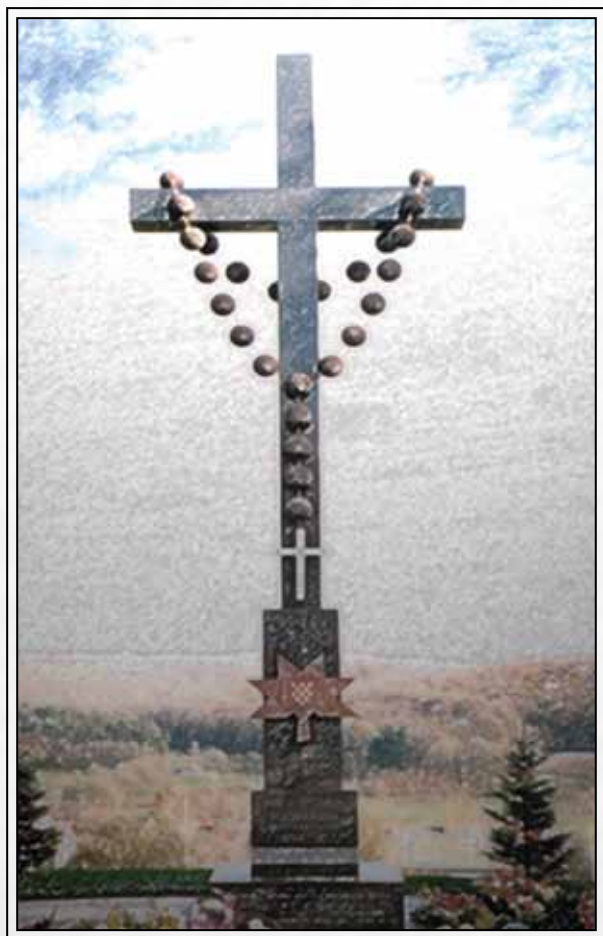
Mladen Bagarić

Nijazi Demiri

Ivan Fekeč

Mirko Glavurdić

Zlatko Gloc

Nakladnik
Spiritus movens d.o.o., Kutina

Nositelj projekta
Hrvatski domobran, Udruga ratnih veterana, Ogranak Kutina

Za projekt
Ivan Sladović (predsjednik), Dubravka Habek i Marija Starčić

Urednik i autor teksta kataloga
Dragutin Pasarić

Lektura
Maja Pasarić

Grafičko oblikovanje
Domagoj Pasarić

Tisak
Grafotisak d.o.o., Kutina

2013.